

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . . 500 Lei Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Concure de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 500, de cl. II 400, de cl. III 300 L. ei Celelalte publicații 400 Lei.</p>
--	--	--

Nu vă depărtați de biserică!

Cu duioșie în suflet deapăn amintirile unui trecut nu tocmai îndepărtat, când frumoasele noastre cântări ale slujbei de dimineață — în Duminici și sărbători — erau ascultate de foarte mulți bătrâni „cu iarna vieții în plete” precum și de foarte multe femei bătrâne, ce păreau niște mironosițe. Și nu veneau pe la mijlocul sau sfârșitul slujbelor, ci erau acolo la primul glas al clopotelor.

Ce frumoase sunt slujbele în revărsatul zorilor, când aurora dimineții deșteaptă natura spre o nouă viață. În liniștea dimineții plină de vrajă, glasurile stranei parecă despică văzduhul, parecă plutește în aer un cor nevăzut de îngeri. Nici un sgomot nu s'aude, decât dangătul rar al clopotelor, iar răsunetul lor străbate peste văi și peste dealuri. Și cei le-neși, din pat, zic un Doamne ajută, făcându-și sfânta cruce.

Părăsind biserică, după slujbele de dimineață, aceiași bătrâni așteptau cu nerăbdare începerea slujbei mari, a sf. Liturghii, dela care nu lipseau decât în caz de boală grea sau alte împrejurări rele. Dar moșnegii de odinioară s'au cam rărit și locurile lor așteaptă să fie ocupate de cei tineri. Și bătrânele babe au plecat, iar cele tinere cu greu se rup din sgomotul lumii să le ia locul din casa Domnului.

Și pe zi ce trece, tot mai puțină lume cercetează sfânta biserică. Grijele lumii au făcut pe oameni să uite de cer, de suflet, de iertarea păcatelor, de milă, de iubire și unire, toți sunt grăbiți, toți aleargă și nu știu după ce și încotro.

Ca și cei chemați la nunta împăratului din Biblie, toți au scuzele lor când nu vin, toți caută cele materiale, cele pământești; de cer își aduc aminte numai pe patul de moarte.

Dacă grozăviile războiului sunt azi de parte de noi, ca și pe vremea lui Noe lumea mănâncă, bea, se veselește, în loc să strige toți în cor: Doamne mântuește-ne, că pierim! Apostolul Pavel ne zice: 'Ca fiii luminei să umblați, iar noi, ca și cei 9 leproși vindecați de Domnul, nu ne mai întorcem să dăm măriri lui Dumnezeu, ci ne vedem de alte treburi, orbecăim pe căile pierzării ca și fiul pierdut din Evanghelie.

Unde sunt vremurile când nimeni nu mânca, în Duminici și sărbători, până ce nu lua anafora din mâna preotului? Unde sunt vremurile când posturile cele mari de peste an erau ținute cu cea mai mare stricteță și de copii și de bătrâni? Azi sunt rari cei cari mai postesc Miercurea sau Vinerea. Unora le este greu să postească și la Vinerea neagră.

Mulți nici în ziua Nașterii Domnului nici în noaptea Învierii nu se ridică din așternut să petreacă câteva clipe în casa Domnului cu gândul spre cer. Tot mai puțină lume sârguește spre casa mântuirii, în care răsună glasuri îngerești, ce coboară cerul pe pământ.

Nu vin intelectualii, nu vin nici țărani, nu vin nici doamnele, nu vin nici țărancele; glasul Domnului răsună azi în pustiu, nepăsarea a făcut ca clopotele să sune acum de geaba pe pământ, pe când în vechime erau socotite că se aud în cer (N. Iorga).

Cu multă mâhnire în suflet trebuie să strigăm mirați ca și prorocul: „Pentru ce a fost părăsită casa lui Dumnezeu? Oare nu din pricina aceasta a adus Dumnezeu nostru toate aceste necazuri asupra noastră” (Neemia, 13, 11, 18). Iar sf. Ioan Gură-de-Aur zice: Să nu lipsiți dela biserică și nici să nu petreceți vremea acolo în taifasuri.

Pr. Nicolae Văleanu

Bucuria de carte.

II

Dar poate fi și altfel. Poate sta lângă noi și un scriitor care nu e om bun, ci unul plin de răutate și păcate, care vrea să infiltreze și altora judecata sa. Și pe el îl ascuți cu plăcere, dacă e un adevărat scriitor. El ne vorbește de marile drepturi omenești, că suntem liberi și că nu trebuie să ne interesăm de nici o poruncă sau lege. El ațăță și agită, încât pumnii se ridică plini de mânie și ură împotriva răului. El știe să zugrăvească păcatul și răutatea așa de frumos și de atrăgător, încât se trezesc patimile din piepturile noastre și din adâncuri se răsvrătesc contra puterii voinței, încât se trezesc senzații, cari voesc să ne împingă la păcat.

Despre aceștia însă, aici nu voim să vorbim. Căci bucuria ce ar isvorî din astfel de cărți, ar putea să fie foarte bine adusă de diavolul din iad. Noi disprețuim astfel de cărți și n'am dori să cetim decât cărți pe cari am dori să le putem ține în mâinile noastre când ar veni să ne cheme moartea la judecata de apoi.

Nu ți s'a întâmplat oare nici odată, iubite cetitor, că stând singur lângă o carte să simți cum ți se încălzește inima? Eu trebuie să recunosc, că cele mai frumoase ceasuri ale vieții mele le-am petrecut lângă cărțile mele. Căci ce ne pot oare oferi așa numitele distracții? Ele îmbată și amuțesc vocea sufletului, ca apoi să te reîntorci mai sărac la tine însuși. Și ce ne ofer așa numitele societăți și petreceri ale oamenilor? Cuvintele unui scriitor rămân în veci adevărate: „de câte ori mergem între oameni, de atâtea ori ne întorcem mai puțin om înapoi“. De multe ori pierzi o bucată din cel mai bun eu al tău. Dacă cugeți ulterior în tăcere la vorbăria și palavrele auzite, chiar dacă ai putut avea și pentru o clipă plăcere la auzul lor, îți vei spune, că ai fost un nărod, că ți-ai putut perde vremea într'un astfel de stupid mod.

Cărțile bune însă ne îmbogățesc și învelesc. Cetitorul nu rămâne acela care a fost. Când a terminat cartea, el a devenit mai bogat. Trebuie să-i credem bogatului rege al petrolului, Rockefeller, când scrie: „Toată viața mea, de când am învățat să cetesc la școala districtuală, am rămas un cetitor nesăturabil. Și acest obicei nu mi-a cauzat numai una din cele mai mari plăceri, pe cari le-am cunoscut, ci a contribuit foarte mult la rezultatele la cari am ajuns.

Oamenii cari nu cetesc cărți, rămân oameni săraci cu duhul. Cugetele lor arareori se îndreaptă spre ceva ideal, ci rămân legați de cele pămân-

tești. Ei nu se ridică în înălțimi. Ei nu se pot ridica dela plăceri, dela mâncare și beutură, dela bani și mașini, dela cai și boi. Cred, că viața unuia a cărui cugetare se învâрте în jurul astfel de lucruri trebuie să fie foarte tristă. Aici nu joacă nici un rol ce slujbă ai, căci cel mai umil slujbaş are azi puțința să cetească cărți. Mai mult laud eu pe acei bărbați și femei, cari dela începutul căsătoriei lor cumpără și păstrează cutare sau cutare carte, cari cu timpul formează o frumoasă bibliotecă. În fiecare casă, chiar și la țară, ar putea fi o astfel de bibliotecă, dacă s'ar proceda astfel și dacă cărțile s'ar trata și păstra cu venerațiune. Biblioteca ar trebui să fie ceva sfânt în casă, în care copiii și nepoții vor afla multă bucurie. Și dacă cauți un dar de Crăciun pentru cineva care ți-e drag, atunci urmează sfatul poetului: „dă copilului tău o carte bună și fii sigur că i-ai dăruit destul“. *O carte bună e o rază de soare, care pătrunde adânc în suflet și care este sămânță într'un strat de flori, peste care suflă Duhul lui Dumnezeu*“.

Totdeauna mă bucur mult când văd că oamenii cetesc bucuroși, căci atunci știu sigur că nu trebuie să caute bucuria în tot felul de izvoare tulburi și murdare și că tind cel puțin spre lucruri mai înalte și mai ideale. Desigur, că nu trebuie să cetim numai romane, căci aceasta n'ar fi la urma urmei decât o cale zadarnică. Trebuie să cetim și o carte serioasă și în fiecare zi câteva minute din Sf. Scriptură și din o altă carte religioasă, ca după grijile zilei să ne reînviorem sufletește. Devenind un prieten al cărții bune, îți vei crea izvoare de bucurii curate. Bucură-te de aceasta și roagă-te și pentru cel ce ți-a procurat această bucurie.

(Prelucrare din l. germană)

Pr.

Din trecutul școlii românești în Bănat.

II

Mă reîntorc acum la „craștii ai Școalelor directori“, pe cari îi aflu cu semnăturile lor sub „țircularele“ adresate „Înțeleapților învățatori“ din districtele, în fruntea cărora erau instituiți acești directori de cătră stăpâniri.

Scot aceste date din „Protocolul cel de Țirculari care sau început din anul 1819 până la anu 1859“, purtat cu grijă de cătră Ioan Muntean, iar dela 17 Martie 1847 de cătră Antoniu Muntean, învățător „... în Moravița Ocna de Fier“, azi în jud. Caraș.

În întregime, acest „Protocol“ este scris cu litere cirilice.

Era o dispoziție salutară a directorilor timpului — ca și a episcopilor cătră preoți — de a copia și păstra toate poruncile, emanate dela dânșii, în câte un „Protocol“ legat, care din timp în timp era vidimat de cătră cei ce le dădeau.

Acestor colecțiuni de circulare avem de mulțumit multe elemente și evenimente pentru reconstruirea istoriei vieții școlare și bisericești din trecut. Posed în colecția mea câteva exemplare, cari diferă numai în ceea ce privește numele învățătorilor și datele școlare din singuraticile comune.

Primul „circular“, cuprins în „Protocolul“ ce-l am înaintea mea, este datat: „*In Logoj 11/23 Septemvrie 1819*“, și semnat „*I. Mihuți m. p. c. Director*“.

Redau aici, drept specimen, primul circular, cu titulatura obicinuită pe acea vreme.

„Înțelepților învățători mie iubiților!

Magnificenția sa Domnul conziliar, și al școalelor de ritul nostru mai mare Inspector din 19-lea August a: c: Nr. 163 întru urmarea milostivului a înalt creesc de loc țiitoriului Conziliium unguresc din 25-lea Mai a: c: Nr. 13318 Eșitului Intimat pentru urmarea tinerimei scholară în toate zilele la Dumnezeștile rugăciuni, și anumit la ceasuri poruncește ca toți învățătorii din preună cu tinerimea sieși încrezută la orânduitele ceasuri în toată zioa să meargă la sfânta Biserică. Carea poruncă, și înalt milostiv Intimat, tuturor spre împlinire, cu acest adaos fac cunoscut, ca despre urmarea voastră, cu tinerimea voao încrezută la anumițele ceasuri în reporturile voastre cele semestralnice, tot deauna să faceți însămnare“.

Ioan Mihuți s'a născut în comuna Șiclău, jud. Arad, din părinți economi. La 1812, anul deschiderii Preparandiei românești la Arad, a fost între primii 4 profesori ai acestei școale, pentru obiectele: Pedagogie, Metodică și Istoria patriei.

La 1816 a părăsit catedra, trecând în postul de „crăesc director“ al școalelor naționale din districtul Caransebeș-Logoj. A murit în anul 1835.

Circulara din 9/21 Noemvrie 1832 are următoarea semnătură: „Ioann Mihuț Crăesc așc:(oalelor) Director și a I(nclitului) Comitat a cră(eștii) a tablii de judecată asessor“.

Sub ultimele două circulare adaugă, cătră numele său, și pe cel de „Șerban“. Așa sub cel datat „*In Logoj în 11-lea Aprilie 1834*“ aflăm semnătura lui așa: „*I. Mihuți altmin(tre-lea) Șerban Cră(esc) al Scoalelor Director*“.

Ultimul circular semnat de Mihuț-Șerban este datat din 23 Octomvrie 1834.

După moartea lui Mihuț circularele adresate învățătorilor sunt semnate, începând cu 20 Martie 1835, până la 28/16 Ianuarie 1845, de cătră „*Uroș Volici*, administrator a Direcției“ (la 5/17 Aprilie 1844 și 28/16 Ianuarie 1845 semnează ca „*Dist(ri)ctualnic) Director*“). Ele sunt trimise din Vârșeț.

În primul circular, datat din „*Verșeți în 20-lea Martie 1835*“ își legitimează calitatea astfel:

„*Bine înțelepților Învățători mie iubiților!*
Administrația scoalelor Naționalnice de legea Grecească ne unită din Districtul Caransebeșului, după moartea fostului Domn Director Ioann Mihuț, prin mărita mai în Nalta a scoalelor Direcție sub 20 a lunii trecute mie încredințată a fi bine înțelepției voastre prin scrisoarea aceasta din datorință vă fac cunoscut, și fiindcă acum Arhivul Directoresc după chipul pre scris am și primit, și lucrurile slujbei Directorești a săvârșii am început...“

Deși nu ni-se arată precis ziua răposării inspectorului Mihuț, putem conchide, că aceasta s'a întâmplat cu puțin înainte de 20 Februarie 1835.

După circularul din 5/17 Aprilie 1844 aflăm următoarea însemnare oficială cu litere latine: „*Vidi sub visitatione Scholae die 2-a Maii 1844. Volits Director*“.

Macsim Pascu „*Jurat Advocat Assesor a comitatului și Crăesc Distr(ictualnic) Director*“ este urmașul lui Volici în demnitatea de director școlar. Instituirea sa și-o anunță îndată cu primul său circular, care „*Datusau în Orașul Logoj în Mai 1845*“, și în care, după întitularea obicinuită, scrie învățătorilor următoarele: „*De vreme ce înaltul și prea sfințitul împăratul nostru Ferdinand 1-iu prin calea prea înaltului Crăesc unguresc locțiitorului svat cu prea îndurata sa din 8-lea Aprilie a. c. supt Nr. 1-iu 11831 cătră Măria sa Domnul Evghenie de Giurcovici sfatnicul Crăesc și mai marele Inspector a scoalelor Naționale îndreptată hotărîre — pe mine de Director crăesc în Litaralnicul ținut a Caransebeșului a mă numi și a mă înțări sau îndurat...“*

Circularul datat „*In Logoj 6 Martie 1846*“ îl semnează astfel: „*de bine voitoriu Macsim Pascu Regesc a Schoalelor g.(reco) n.(e) u.(nite) Districtualnic Director și a măritul(ui) Comitet a Crașovii Assesor*“.

Sub o „*Arătare la cea de față și de chepenie ispitire despre râvna și speriuul tinerimei, carea în Normalnica Schoală a Vercului Mora- vița Aizenștein au învățat pe al 2-lea Semestru al anului 1847*“, compusă și scrisă caligrafic de

cătră învățătorul Antonie Muntean al locului, aflăm următoarea notă, scrisă cu mâna proprie a directorului Pascu, în ziua de 14 Iunie 1847: „Am ținut cercarea publică în ziua de sus. Măcsim Pascu“.

Ultimul circular poartă data de: „Oravița 12-lea August 1848“.

Măcsim Pascu a fost îndepărtat din demnitatea de director în urma ținutei sale politice, după eum se va vedea aceasta din primul circular al noului director Vichentie Babeșiu, care i-a urmat.

Vichentie Babeșiu, născut la 1822 în Hodoni, jud. Timiș, după terminarea studiilor liceale la Timișoara și Seghedin, a urmat studiile teologice la Carloveț și Arad, iar dreptul la Pesta.

Demnitatea de director al școlaelor din Bănat i-a fost conferită în ziua de 10/23 Maiu 1849, după ce mai înainte servise ca jurat al Tablei reg., mai apoi, timp de 1½ an ca profesor la Preparandia din Arad.

Activitatea sa în noua-i calitate a fost de scurtă durată. În timpul dela 10/23 Maiu, până la 7 August 1849, avem dela dânsul în total numai două circulare, ambele datate: „Lugoș la 11/24 Maiu 1849“.

Scrise într'o limbă simplă și prietenească, ele abundă în îndemnuri spre iubirea de neam.

Dr. Dimitrie Cioloca

Scrisoare de pe front.

Trăim timpuri când durerea și lipsa au ajuns să fie simțite de toți și când îndreptarea spre Domnul și spre învățătura Lui sunt mai necesare ca oricând.

Dacă ne simțim câteodată neputincioși în fața acestor vremuri, cauza principală nu este lipsa, sub ori ce formă a ei, ci mai ales dorul... mai ales durerea...

Căci, este oare cineva dintre noi care să nu aibă unul sau mai mulți membri ai familiei, undeva departe... departe... pe front, plecat spre a lupta în războiul ce se duce pentru Cruce?

Pe de o parte, cât de mândri suntem de acești scumpi ai noștri și ai Țării, când ne gândim că piepturile lor veghează la răsărit, pe de altă parte însă, dorul lor — un dor pe care ei îl merită cu prisosință, gândindu-ne la timpul lung de când sunt plecați de acasă — nu se mai mulțumește numai cu lacrimi, căci acestea aproape că nu mai curg..., ci apasă cu o greutate nespūsă în suflet... și de multe ori cu o întunecime în minte...

În această situație suntem toți Românii,

căci cu toții avem unul sau mai mulți doriți ai familiilor noastre.

Dar noi, preoții, cari suntem părinții sufletești nu ai unei familii izolate, ci ai tuturor familiilor din parohia ce o păstorim? Oare inima noastră nu bate alături de a fiecăruia din păstoriții noștri?

Câte o înfârziată scrisoare de pe front, ne răscumpără oarecum dorul, punându-l pentru un moment în echilibru. Câte odată abia după ce am cetit-o, observăm că a fost scrisă cu o lună mai înainte. Și-atunci gândul — că cel ce a scris-o poate nu mai este — își reîncepe marșul său dureros, bătând perplex o cadență exagerată în conștiința noastră.

Și totuși, primirea unei scrisori ne face să o citim de atâtea ori, până când o putem reproduce mecanic, pentru că scrisul mult înțelegătorilor ostași de pe front este așa de frumos și urmărește un unic scop, liniștirea celor de acasă.

Pentru ca să fie și mai siguri că scopul urmărit de ei se va ajunge, scriu câte o scrisoare și părintelui lor sufletesc, căci știe eroul sigur, că Părintele, după ce își va îneca singur lacrimile ce trebuie să-i curgă, cu glas sfătuitor și profetic, pe un ton blând și mângâitor, cum afară de Sfinția Sa altul nu poate, întărește credința celor de acasă că scumpul lor și al Țării, cu ajutorul bunului Dumnezeu, se va reîntoarce nu cum a plecat, ci erou.

Din multele scrisori primite dela enoriașii de pe front, expun o astfel de scrisoare primită dela feciorul epitropului meu Constantin Nicolaescu din Tufări:

Mult onorate și iubite Părinte,

Se împlinește un an și jumătate de când am părăsit satul, părinții, frații și tot ce mi-a fost drag și de când nu am mai călcat pragul sfintei și frumoasei noastre biserici, pe care m'ați învățat să o iubesc atât de mult încă din primii ani ai copilăriei.

Astăzi fiind aici, departe de biserica mea, de părinți și de satul în care m'am născut, pentru a-mi face datoria față de slânta Cruce, Neam, Țară, Rege și Conducător, având de luptat cu vrăjmașul care a vrut să ne pună sub picioare, dorul mă face să Vă scriu.

Bunul Dumnezeu ne păzește și ne dă ajutor a înfrunta orice greutate ni s'ar pune în cale.

Cu ocazia praznicului Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, în numele camarazilor de pe front cari sunt la datorie, Vă rog din suflet să înălțați o sfântă rugăciune, așa cum prea frumos Sfinția Voastră știți, pentru sănătatea

noastră, iar pentru camarazii cari au căzut, o rugăciune de odihnă a sufletelor lor.

De câte ori trecem prin vreo comună, primul lucru este să ne uităm dacă există biserică. În cea mai mare parte, bisericile au fost transformate de bolșevici, la orașe în cinematografe și teatre, iar la sate în grajduri și magazine pentru colhozuri. Am avut însă ocazia să văd după primele ore ale ocupării unei comune, cum bătrânii scoteau icoanele pe cari le-au avut ascunse de frica bolșevicilor.

Vă rog transmiteți în sfânta biserică tuturor sătenilor, sărbători fericite, din partea soldaților de pe front.

Închei puținele mele rânduri și doresc cu ajutorul bunului Dumnezeu să învingem pe dușman și să ne înfoarcem sănătoși, la cei ce ne așteaptă cu nerăbdare.

Rămân cu gândul la Dumnezeu și cu sărutarea mâinii Sfinției Voastre.

Caporal *Gheorghe Nicolaescu*
Reg. 92 Inf., Comp. Comandă — Pe front

Iată, iubiți frați întru Hristos, ce ne scriu estașii de pe front. Să le înțelegem scrisul și să le împlinim umila lor rugămintă.

„Pomeniți-i la Sf. Liturghie din îndemn propriu, rugându-Vă ca Dumnezeu să le întărească brațul și să se reîntoarcă victorioși la vetrele lor. Tot asemenea pomeniți și pe eroii căzuți ai satului și Vă rugați pentru odihna sufletului lor...” ne îndeamnă atât de părintește și atât de stăruitor P. S. S. Episcopul nostru Veniamin, în ultima Sa circulară.

Să-i socotim pe acești eroi ca pe cele mai minunate flori din grădina sufletului nostru, cari trebuie îngrijite, pentru a fi vecinic strălucitoare.

Iar voi, dragi ostași — căroră vă închinăm tot prinosul nostru de recunoștință și de admirație — acolo... departe... unde sunteți, gândiți-vă pururea la cuvintele Mântuitorului nostru: „Oricine care a lăsat frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femea, sau copii, sau moșii, sau case, pentru numele meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața vecinică” (Mt. 19, 29).

Crucea, pentru care voi luptați în războiul sfânt, se proiectează majestuos peste veacuri, arătând omenirii calea adevărată spre Împărăția lui Dumnezeu.

Pr. **Alexandru Nicoliciu**

Nici un exemplar din Calendarul Românului nu se reprimește la Consiliul eparhial, dat fiind că în acest an calendarul are caracter de propagandă religioasă și culturală.

Camarazi eroi

Fruntașul T. R. Șoimu Moise.

Mergeam în dimineața zilei de 28 August dela trenul de luptă al unității mele spre satul Kisburun I, unde superiorii noștri determinaseră locul ce urma să servească drept cimitir pentru camarazii căzuți eroic în luptele ce urmau să se dea după trecerea Bakssanului, în special pe cota 910.

Plouase cu o zi înainte și chiar și în aceea noapte. Drumul pe care mergeam era un drum de țară, pe care unitățile noastre îl foloseau foarte mult, deoarece fiind printre niște dealuri, era bine camuflat și deci ferit de bătaia artileriei și aviației. În urma ploilor căzute se făcuse noroi mare, încât înaintarea era foarte grea.

Am urcat dealul cu chiu cu vai — mai mult patinând — și acum începusem să cobor spre râul Bakssan. Din vârful dealului nostru ne uitam dincolo de râu pe dealul ce purta denumirea pe hartă, cota 910. Acolo erau lupte grele ce se duceau de 2 unități de vânători, trăgea artileria, branduri, arme de tot felul, dar lupta rămânea tot nedecisă, deși aceste lupte durau de 4 zile neîntrerupte.

La un moment dat o companie de bolșevici se strecoară prin flancul stâng și coboară de pe deal în lunca râului Bakssan, care fusese curățată cu 4 zile înainte cu mare greutate de cioloveci.

Lunca aceasta, care are o lungime de 5 km. și o lățime ce variază — dela râu la deal — între 2 și 3 km., era semănată cu porumb. Pământul acestei lunci era foarte gras și din această cauză porumbul crește aci la o înălțime de cca 3 m. Pentru a da rod nu-i nevoie ca el să fie prășit, săpat etc., el creștea dela sine.

Porumbiștea din lunca Bakssanului nu era o porumbiște de rând, ea era o adevărată pădure înaltă și deasă în care te rătăceai, căci nu puteai vedea într'ansa nici la 2 metri depărtare. Comuniștii știau aceasta și de aceea au dat buzna într'ansa, căci voiau să ne creeze cât mai multe greutate.

Comandantul Grupului, dl colonel Vasile Fodor, obsearvă această incursiune a vrăjmașului și văzând clar că dușmanul țintește să taie legătura batalioanelor ce erau pe cotă cu aprovizionarea de alimente și muniții ce erau dincolo de râu, dispune ca să între în luptă imediat un alt batalion ce era în rezervă cu

misiunea de a stăvili infiltrarea Rușilor prin porumbiște către sat, ba să facă tot posibilul pentru ca ei să fie respinși cât mai mult înapoi.

Lupta era mai mult decât grea. Bolșevicii stăteau pitiți în aceea pădure deasă de porumb, cu neputință de pătruns de ochiul omenesc, erau cu arma la ochi și cu grenadele pregătite. Așa îi așteptau pe-ai noștri, cari se apropiu cu toată precauțiunea impusă de situație.

Mai mult. Bolșevicii în ticăloșia lor aduseseră partizani îmbrăcați civil, cari secerau cum puteau mai bine pe ai noștri și când erau descoperiți, se făceau că ei stătuseră ascunși de frica Rușilor și ridicau mâinile în sus în semn de predare.

Pic-pacurile nu mai încetează și grenadele explodează. Ai noștri înaintează mereu înainte cu tot focul vrăjmașului și cu toate pierderile ce le au. Grupa din care face parte fr. T. R. Șoimu Moise e dintre cele mai active și exemplul cel dintâiu îl dă acest băiat. Comandantul de grupă chiar îl sfătuește ca să fie mai precaut căci situația e serioasă. El nu aude nimic, ci merge mereu înainte urmat de ceilalți.

Descoperă cuiburi de mitraliere, capturează revolve și puști automate, ia prizonieri... Deodată cel neînfricat este lovit de un glonț bolșevic direct în cap, lăsându-l mort pe loc.

Lupta continuă... Cobor la râul Bakssan, trec repede podul, căci brandurile începuseră să-l bată pentru a-l distruge și deci a ne tăia legătura principală de aprovizionare.

Alături de ceilalți colegi luăm măsuri pentru a se face gropi. În acest timp începem să identificăm pe cei căzuți ca niște bravi.

Când ajung la ultimul și-i citesc actele de identitate, văd că pe acela îl cheamă Șoimu. Imediat mi-am dat seama că trebuie să să fie din Domașnea, căci numai acolo am întâlnit colegi de școală și locuitori cu acest nume. Am cercetat mai de aproape și prin mărturisirea prietenului său Simiciu din Timișoara am constatat că Șoimu Moise trecuse între eroi.

Acolo, la marginea râului Bakssan și la extremitatea Nordică a satului Kisburun I, își doarme somnul de veci eroul Șoimu Moise, alături de mulți camarazi ai săi. La crucea de brad pe care i-am săpat numele cu fierul roșu, m'am rugat pentru odihna sufletului său sbuciumat. A avut o credință neînțeleasă și neînțeles a rămas și din partea camarazilor săi, cari se mirau de curajul său ce nu avea limite.

Ai plecat dela poalele Semenicului și Țarcului și ai ajuns la poalele Caucazului, a vârfului său semeț Elbrus, din care isvorește tumultuosul Bakssan, care neîncetat îți cântă dorul celor ce te așteaptă în Țara ta.

Dormi în pace suflet de erou!

Pr. Cpt. rez. Dr. Tr. Coșeriu

Ș T I R I

„Creștinism și Româniism“. Ciclul conferințelor religioase, organizate de Facultatea de Teologie din București în sala Dalles, sunt următoarele:

Joi, 4 Februarie, Prof. Arhim. Iuliu Scriban: *Români ortodocși în ogorul creștinătății*.

Joi, 11 Februarie, Prof. Pr. Gala Galaction: *Biblia românească*.

Joi, 18 Februarie, Prof. Pr. N. M. Popescu: *Dela priveghiu la privighetoare*.

Joi, 25 Februarie, Prof. Toma G. Bulat: *Româniismul și creștinătatea orientală*.

Joi, 4 Martie, Prof. Pr. Petre Vintilescu: *Liturghia în viața românească*.

Joi, 11 Martie, Prof. Lazăr Iacob: *Conștiința ortodoxă în Ardeal*.

Joi, 18 Martie, Prof. Ioan G. Savin: *Creștinismul și cultura română*.

Joi, 25 Martie, Prof. G. Ispir: *Biserica noastră și ecumenismul contemporan*.

Joi, 1 Aprilie, Prof. I. Nichifor Crainic: *Transfigurarea Româniismului*.

„Iisus Hristos mit sau realitate istorică?“

Păr. profesor Dr. Grigorie T. Marcu dela Academia Teologică Adreiană din Sibiu, cu o sobrietate caracteristică, a desfășurat, în cadrul conferinței de Duminică, cele mai concludente dar în același timp și cele mai convingătoare argumente în legătură cu existența reală a lui Iisus Hristos. Într-o lume vrăjmașă până la paroxism, între păgânii fanatici și între iudeii desamăgiți, și tocmai pentru acest motiv dușmani înverșunați, nu s'ar fi putut niciodată acredita adevărul existenței lui Iisus Hristos, fără ca în realitate el să fi existat de fapt în carne și oase. Pe lângă mărturisirea sf. Scripturi și cu deosebire scrisoarea sf. Apostol Pavel către Corinteni, avem multe alte mărturii convingătoare. Mitologii, adică aceia cari susțineau că Iisus Hristos ar fi existat în închipuirea oamenilor, în legende și „basne“, începând cu Celsus în vechime, mai nou cu Ernest Renan, droaia de filosofi raționaliști din veacul al XVIII-lea și sfârșind cu Lucian Blaga, sunt oameni cari, după cuvântul lui Albert Schweitzer, urăsc nimbul nepieritor în care Iisus trăește de-a pururi. Aceștia pe noi nu ne supără, deși ne indispune transplantarea acestei teorii perimate între Români prin un filosof de care s'au legat nădejdi. Dealtfel d. Blaga în lucrarea mai nouă recunoaște că... nu-i întru totul original în lucrarea incriminată, Păr. Grigorie Marcu în finalul conferinței face o caldă mărturisire de credință în Iisus Hristos, care a mișcat inimile auditorului, numeros și ales.

A participat însuși P. S. Episcop Veniamin la

această interesantă conferință, iar corul Reuniunii a executat câteva bucăți corale, ascultate și gustate cu multă plăcere.

Astăzi conferențiază p. prof. Dr. *Harion V. Felea* dela Arad despre *necesitatea religiei*.

Instalarea p. Isايا Suru ca protopop al Caransebeșului s'a făcut Duminecă în 31 Ianuarie a. c. în cadrul sfintei Liturghii. I. P. C. Sa P. Arhimandrit Dr. L. Busuioc pontificând la sf. Liturghie împreună cu un sobor de 9 preoți și doi diaconi, a îndeplinit, la finea sf. Liturghii, introducerea solemnă a noului protopop. Printr'o cuvântare potrivită i-a arătat protopopului datoriile ce îi revin de-acum ca mijlocitor între preoți și autoritățile sale mai înalte, P. S. Episcop și Consiliul eparhial, al căror organ de încredere și control este. Ni-a plăcut că I. P. C. Sa a stăruit și asupra grijei de tineret. A predat apoi singhelia — cetindu-o în prealabil — apoi crucea, evanghelia și cheile sfintei biserici. Emoționat, noul protopop, printr'o simțită cuvântare, mulțumește tuturor, începând dela P. S. Episcop, pentru încredere; Comisarului Cons. eparhial pentru osteneală, pentru îndrumări și sfaturi, apoi tuturor cari leagă nădejdi de persoana sa și au finit să ia parte la bucuria zilei. Evoacă memoria tatălui său decedat, fost preot, care l-a crescut în miros de tămâie, și promite a răspunde cât mai mult așteptărilor ce se leagă de persoana sa. . . Preoții prezenți, oaspeții, membrii adunării protopopești, au participat la o gustare în sala restaurantului Pomul Verde, unde s'au rostit mai multe cuvântări.

Serbarea Patronului la Facultatea de Teologie și Internatul Teologic din Cernăuți. La praznicul sfinților Trei-Erarhi, Facultatea teologică din Cernăuți a serbat pe patronul ei. Liturghia arhierescă a fost oficiată de către I. P. S. Mitropolit Tit al Bucovinei, în biserica „Sfinții Trei-Erarhi”, înconjurat de un sobor de preoți. Predica festivă a rostit-o p. prof. univ. Dr. Petre Procopovici. A urmat apoi parastas pentru pomenirea profesorilor și a studenților decedați. Sfințindu-se apa, au fost stropite sălile Internatului care s'a redeschis sub direcția p. Dr. Ștefan Slevoacă. După masă, în Aula Universității, a conferențiat dl profesor universitar Dr. Vasile Loichița, Decanul Facultății de Teologie.

Eroicul sfârșit al armatei dela Stalingrad. În noaptea de 2 spre 3 Februarie a luat sfârșit eroica rezistență a apărătorilor Stalingradului. După o luptă de peste două luni, încercuți într'un brâu de foc care se strângea din zi în zi tot mai mult, armata 6-a germană, comandată de mareșalul Paulus, apoi două divizii de soldați români și un regiment de slovaci, rezistând până la ultimul cartuș, a fost nevoită să se predea în fața covârșitoarei presiuni sovietice. Jertfa aceasta a soldaților români, deși ne sfâșie inima de durere, constituie un mândru titlu al României la gloria și victoria de mâne. Țara noastră, prin lupta dela Stalingrad, cu cea mai numeroasă armată îndată după Germani, participă ca a doua putere la reclădirea Europei creștine. Să ne rugăm, deci, pentru sufletul mare al eroilor dela Stalingrad, ei ne dau nouă mândria, liniștea și dreptul de a trăi ca națiune mare și liberă!

Conferința dela Casablanca. Săptămânile trecute s'a desbătut în lung și lat planul de luptă al aliaților anglo-americani reprezentați prin Roosevelt și Churchill. În timp ce adică unii luptă, alții țin confe-

rințe. E semnificativ însă, că la Casablanca Stalin nu a trimis delegați. Probabil ca să-l înlănzească, după această conferință, Churchill a plecat în Turcia. Dar Turcii, cunoscând din experiența altora pe Englezi, nu s'au lăsat amăgiți. Ei nu își sacrifică neutralitatea de dragul nimănu.

Curs de apicultură. La dorința P. S. Episcop Veniamin, p. I. Jucos din Zervești a ținut în zilele de 3, 4 și 5 Februarie studenților la Academia noastră teologică în prezența P. S. Episcop Veniamin prelegeri despre albinărit.

Calea Mântuirii, foaie religioasă pentru popor, ce apare la Arad (Str. Eminescu, 18 — 200 Lei abonamentul anual) sub patronajul P. Sf. Sale Episcopului Andrei al Aradului, având redactor pe P. C. Sa p. C. Turicu, consilier eparhial. O minunată foaie pentru zidirea sufletească a poporului, cu explicarea Evangheliei și a Apostolului Duminecilor și cu alte articole de interes bisericesc, cu privire la combaterea sectelor, tâlcuirea rugăciunii Tatăl nostru și altele. În ultimele patru numere (Nr. 3—6 din a. c.) însuși P. Sf. Sa Episcopul Andrei arată pe înțelesul tuturor „*Ce a adus Iisus Hristos în lume*”.

Îndemnăm cu căldură Cuc. preoți să o recomande credincioșilor și să o aboneze pentru ei înșiși.

Mulțumită publică. Subsemnatul în numele comunei bisericesti Poieni și pe această cale vin să aduc mulțumiri Mult Stim. domni: Insp. Gen. inginer Panait N. Panaitescu, dom. în București, str. Paris 30 și magistrat Vasile Fărcaș dom. în Timișoara str. Miron Costin Nr. 4, pentru interesul neobosit, ce-l poartă față de biserica noastră săracă de aici și față de comuna noastră. Așa, ne-au esoperat dela Tipografia cărților bisericesti din București, mai multe cărți liturgice în valoare de peste 10.000 Lei și se interesează mult, ca să ne înzestreze biserica și cu odăjdii, de care are mare trebuință. Iar comunei noastre întregi i-au făcut însemnat serviciu, ca să poată fi împroprietărită cu pășune, fără de care comuna noastră aproape că nu ar mai putea exista.

Rog pe bunul Dumnezeu, ca din vistierile Sale cele bogate să le răsplătească însuși și înmiit susnumiților domni adevărați creștini, „împlinindu-le toate cererile cele către mântuire”. *Romulus Șandru, preot.*

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 563 C. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ.

Constatând că abonamentul la Foaia Diecezană se achită cu mare neregularitate, că mai sunt de plată abonamente pe anul 1942 și chiar mai vechi, apoi unele taxe de inserțiune, ca publicații de licitație, concurse etc., dispunem ca până la 1 Aprilie 1943 să se achite toate eventualele restante, cât și abonamentul pe anul 1943.

Neachitarea până la 1 Aprilie va atrage reținerea din salariul conducătorului Oficiului parohial a sumelor datorate, căci nu mai putem îngădui și tolera permanentizarea neglijenței la unii conducători de Oficiu Parohial.

Caransebeș în 27 Ianuarie 1943.

Consiliul eparhial

Nr. 623 Bs. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ.

Serviciul sanitar al jud. Severin cu adresa Nr. 5983 din 30 Ianuarie a. c. ne roagă ca pentru prevenirea unei epidemii de tifos exantematic preoșimea noastră să dea tot concursul organelor sanitare.

Prin urmare Cuc. noștri preoți prin predici ocazionale, vor explica credincioșilor că tifosul exantematic este una din cele mai periculoase boale, care seceră atâtea vieți omești și se propagă numai prin necurătenie.

Se va îndemna deci populația satelor noastre la o curățenie cât mai exemplară atât a locuințelor cât și curățenia personală.

Orice caz suspect de tifos exantematic să fie adus imediat la cunoștința domnilor medici sau organelor sanitare cele mai apropiate.

Caransebeș, la 5 Februarie 1943.

Episcop:

† VENIAMIN

Secretar eparhial:

Pr. Petru Toma

CONCURS.

În baza deciziei Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5403 B. ex 1942, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de preot în parohia de cl. II-a din comuna **Prilipăț**, protopresbiteratul Mehadiiei, parohie devenită vacantă prin pensionarea preotului Erimia Borchescu.

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială în întindere de 32 jug. cadastrale.
2. Casa parohială cu grădină, intravilan și supraedificările economice necesare.
3. Birul parohial 300 Lei anual.
4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nicio altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus, cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificația recerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Prilipăț, prin Prea on. oficiu protopopesic al Mehadiiei.

Reflecții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Prilipăț din ședința consiliului parohial, ținută în ziua de 27 Decembrie 1942.

Președinte:

Pavel Bogoevici

Secretar:

Sofronie Sârbu

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterat ort. rom.

1—3

Iosif Câmplanu
protopop

CONCURS.

Se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru ocuparea postului de preot la parohia vacantă de clasa II-a din comuna **Luncavița** protopopiatul Mehadiiei, jud. Severin

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială, în extindere de 32 jugăre.
2. Casă parohială cu supraedificate.
3. Bir parohial 1500 Lei anual.
4. Veniturile parohiale uzitate.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminecă și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceii ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificațiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea I. P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Luncavița, prin Onor. Oficiu protopopesic al Mehadiiei în Orșova.

Reflecții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea Cucernicului protopresbiter tractual, în vreo Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Luncavița din ședința consiliului parohial, ținută în 3 Ianuarie 1943.

Președinte:

Pr. adm. Toma Suru

Secretar:

Mihail Armaș

În conțelegere cu Oficiul protopresbiterat:

1—3

Iosif Câmplanu
Protopop